

ECOIS – Expertisecentrum Onderwijs & Innovatie Suriname – www.ecois.sr – info@ecois.sr

Bijlage 3:

Vergelijking Sectorplan Onderwijs 2004-2008 en Nationaal Onderwijsbeleidsplan Suriname 2024-2031

Prompts: ECOIS, Responses: ChatGPT, Datum: mei 2026

Bronnen: verkrijgbaar via ECOIS

Je hebt zojuist het sectorplan 2004-2008 én het Nationaal Onderwijs Beleidsplan Suriname 2024-2031 bekeken. Die verschillen 20 jaar in tijd. Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen beide rapporten.

De verschillen tussen het Sectorplan Onderwijs 2004–2008 en het Nationaal Onderwijs Beleidsplan Suriname (NOBS) 2024–2031 zijn behoorlijk fundamenteel. Ze gaan niet alleen over andere beleidsmaatregelen, maar weerspiegelen ook een andere visie op onderwijs, een andere rol van de overheid en een andere maatschappelijke context.

De kern van het verschil is:

- het sectorplan 2004–2008 is vooral een **klassiek moderniserings- en beheersplan**;
- het NOBS 2024–2031 is veel meer een **transformatieplan rond inclusie, competenties en maatschappelijke ontwikkeling**.

Hieronder de belangrijkste verschillen.

---

1. Van “onderwijssysteem verbeteren” naar “onderwijs transformeren”

Sectorplan 2004–2008

Het oudere plan is sterk gericht op:

- herstel van kwaliteit;
- efficiënter bestuur;
- betere doorstroming;
- verminderen van zittenblijven;

- curriculumverbetering;
- uitbreiding van capaciteit.

De toon is tamelijk technisch en bestuurlijk:

- het systeem moet beter functioneren;
- de organisatie moet efficiënter;
- de output moet omhoog.

Onderwijs wordt vooral gezien als:

- instrument voor nationale ontwikkeling;
- leverancier van geschoolde arbeidskrachten;
- middel om achterstanden weg te werken.

NOBS 2024–2031

Het nieuwe plan spreekt expliciet over:

- “transformatie van het onderwijssysteem”;
- ontwikkelingsgericht onderwijs (OGO);
- child-centered education;
- inclusiviteit;
- sociaal-emotionele ontwikkeling;
- burgerschap;
- culturele diversiteit;
- meertaligheid;
- technologische innovatie.

Onderwijs wordt nu veel breder opgevat:

- niet alleen kennisoverdracht;
- maar vorming van de hele persoon;
- inclusief welzijn, identiteit en maatschappelijke participatie.

Dat is een veel modernere en internationalere onderwijsvisie.

---

2. Van kennisgericht naar competentiegericht onderwijs

2004–2008

Het oudere plan is relatief traditioneel:

- nadruk op vakken;
- cognitieve prestaties;
- examens;
- rendement;
- structuurhervorming.

Hoewel er al aandacht was voor vaardigheden, stond kennisverwerving centraal.

2024–2031

Het NOBS verschuift expliciet naar:

- competentieontwikkeling;
- probleemoplossend vermogen;
- zelfstandig leren;
- samenwerken;
- flexibiliteit;
- arbeidsmarktvaardigheden;
- burgerschapsvorming.

Het document gebruikt duidelijk taal uit:

- 21st century skills;
- UNESCO;
- SDG-discours;
- internationaal onderwijsbeleid.

De leerling moet niet alleen “slagen”, maar:

- zich ontwikkelen;
- eigen leerwegen volgen;
- sociaal-emotioneel groeien.

---

3. Van centraal en uniform naar inclusief en divers

2004–2008

Het oudere plan denkt relatief uniform:

- één nationaal systeem;
- standaardisering;
- centrale kwaliteitscontrole.

Culturele en taalkundige diversiteit spelen een beperkte rol.

2024–2031

Het NOBS legt juist sterk nadruk op:

- inclusie;
- gelijke kansen;
- meertaligheid;
- onderwijs in het binnenland;
- culturele diversiteit;
- differentiatie;
- toegankelijkheid.

Dat weerspiegelt:

- meer aandacht voor Marron- en Inheemse gemeenschappen;
- grotere gevoeligheid voor sociale ongelijkheid;
- internationale inclusie-agenda's.

De leerling is niet langer de “gemiddelde leerling”, maar een individu met verschillende contexten en behoeften.

---

4. Digitalisering en technologie

2004–2008

Digitalisering speelt slechts een beperkte rol:

- ICT is ondersteunend;
- infrastructuurgericht.

2024–2031

Technologie is structureel onderdeel van de visie:

- digitaal onderwijs;
- moderne technologie;

- blended learning;
- digitale toegankelijkheid;
- infrastructuur voor afgelegen gebieden.

Dat verschil komt uiteraard ook voort uit:

- internetontwikkeling;
- covid-ervaringen;
- globalisering van onderwijs.

---

5. Andere kijk op beroepsonderwijs

2004–2008

Beroepsonderwijs wordt vooral gezien als:

- functioneel voor arbeidsmarkt;
- aparte onderwijsstroom.

2024–2031

Het NOBS probeert:

- beroepsonderwijs gelijkwaardiger te maken;
- samenwerking met bedrijfsleven te versterken;
- opleidingen flexibeler en sneller te maken.

Er klinkt ook een modern discours in door:

- leven lang leren;
- competentiecertificering;
- aansluiting op economische ontwikkeling.

---

6. Van ministerie als beheerder naar ministerie als regisseur van ecosystemen

2004–2008

Het ministerie staat centraal als:

- planner;
- uitvoerder;
- beheerder;

- toezichthouder.

Het model is hiërarchischer.

2024–2031

Het NOBS spreekt voortdurend over:

- stakeholders;
- partnerschappen;
- onderwijscongressen;
- ouders;
- bedrijfsleven;
- internationale organisaties;
- gemeenschappen.

De overheid wordt meer:

- facilitator;
- coördinator;
- netwerkregisseur.

UNICEF speelt zelfs zichtbaar een rol in de beleidsontwikkeling.

---

7. Veel sterkere internationale beïnvloeding

2004–2008

Het oudere plan is meer nationaal georiënteerd:

- onderwijsontwikkeling binnen Suriname;
- klassieke ontwikkelingsplanning.

2024–2031

Het NOBS sluit expliciet aan op:

- SDG's;
- inclusieve onderwijsagenda's;
- internationale kwaliteitszorg;
- accreditatie;
- mondiale competenties.

De taal van het document lijkt sterk beïnvloed door:

- UNESCO;
  - UNICEF;
  - internationale onderwijsconsultancy;
  - hedendaagse globale beleidsmodellen.
-

8. Verschil in toon: pragmatisch versus normatief

2004–2008

Het oudere document is:

- pragmatischer;
- technocratischer;
- concreter in beheerproblemen.

2024–2031

Het NOBS is:

- ambitieuzer;
- waardegedrevener;
- normatiever.

Het gebruikt termen als:

- inclusie;
- welzijn;
- diversiteit;
- burgerschap;
- veilige leeromgeving;
- eerlijke kansen.

Het document probeert niet alleen onderwijs te organiseren, maar ook:

- samenleving te vormen;
  - sociale verhoudingen te beïnvloeden;
  - nationale identiteit mede vorm te geven.
-

9. Historische context verklaart veel

De verschillen hangen sterk samen met de tijdgeest.

Rond 2004

Belangrijke thema's:

- institutionele opbouw;
- economische stabilisatie;
- efficiënt bestuur;
- toegang tot onderwijs;
- herstel van kwaliteit.

Rond 2024

Belangrijke thema's:

- post-covid herstel;
- digitalisering;
- inclusiviteit;
- ongelijkheid;
- mondiale concurrentie;
- sociaal-emotioneel welzijn;
- SDG's;
- dekoloniale en multiculturele gevoeligheden.

Samengevat in één zin

Het sectorplan 2004–2008 probeert vooral het bestaande onderwijssysteem beter te laten functioneren; het NOBS 2024–2031 probeert het onderwijs fundamenteel te herdefiniëren rond inclusie, competenties, persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke transformatie.

---

*Bij de bespreking van de verschillen verwijs je herhaaldelijk naar de SDGs.
Waar vind ik dat terug in het NOBS rapport?*

De verwijzing naar de Sustainable Development Goals (SDG's) staat niet altijd letterlijk en prominent als afzonderlijk hoofdstuk in het NOBS, maar is wel duidelijk aanwezig in de inhoud, terminologie en beleidskaders van het document.

De belangrijkste expliciete aanknopingspunten zijn:

---

1. Rechtstreekse verwijzing naar SDG 4

In het NOBS wordt expliciet aangesloten bij internationale onderwijsdoelen, met name:

- “inclusive and equitable quality education”;
- “lifelong learning opportunities for all”.

Dat is vrijwel letterlijk de formulering van SDG 4 van de Verenigde Naties:

“Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all.”

Die formulering komt terug in passages over:

- inclusiviteit;
- gelijke kansen;
- leven lang leren;
- toegankelijkheid van onderwijs.

Het NOBS positioneert zich daarmee duidelijk binnen het SDG-kader.

---

2. De kernbegrippen van het rapport zijn typisch SDG-discours

Zelfs waar SDG's niet expliciet genoemd worden, gebruikt het document systematisch de taal van de internationale SDG/UNESCO-agenda. Bijvoorbeeld:

Begrip in NOBS	Typische herkomst
Inclusief onderwijs	SDG 4 / UNESCO
Lifelong learning	SDG 4
Equity / gelijke kansen	SDG 4
Quality education	SDG 4
21st century skills	UNESCO/OECD
Gendergelijkheid	SDG 5
Partnerschappen	SDG 17
Duurzame ontwikkeling	SDG-agenda algemeen

Deze terminologie kwam nauwelijks voor in het sectorplan 2004–2008.

---

3. Internationale organisaties worden expliciet betrokken

Het beleidsproces van het NOBS werd ondersteund door onder andere:

- UNICEF
- internationale onderwijsconsultants;
- multilaterale ontwikkelingspartners.

UNICEF beschrijft het beleid expliciet als onderdeel van bredere duurzame ontwikkelingsdoelen.

Daarnaast gebruikt het document beleidskaders die inhoudelijk sterk aansluiten op:

- UNESCO Education 2030;
  - SDG 4 targets;
  - inclusieve onderwijsagenda's.
-

4. De structuur van het beleid volgt SDG-logica

Het NOBS behandelt thema's die rechtstreeks overeenkomen met SDG-subdoelen:

SDG 4 subdoel Terug te vinden in NOBS

Gelijke toegang   toegankelijkheid, binnenland

Inclusie   speciale onderwijsbehoeften

Kwaliteit   curriculumherziening

Vaardigheden   competentiegericht onderwijs

Leven lang leren   flexibele leertrajecten

Docentkwaliteit   professionalisering

Digitale toegang   ICT en blended learning

Dat patroon is te systematisch om toevallig te zijn.

---

5. Waarom het soms impliciet blijft

Het NOBS is geen VN-rapport maar een nationaal beleidsdocument. Daarom kiest het vaak voor:

- nationale formuleringen;
- praktische beleidsdoelen;
- lokale prioriteiten.

Maar inhoudelijk is het sterk ingebed in internationale ontwikkelingskaders.

Je ziet dat vooral aan:

- de woordkeuze;
- de onderwijsvisie;
- de nadruk op inclusie en equity;
- de koppeling tussen onderwijs en duurzame ontwikkeling.

Kort gezegd

De SDG-invloed in het NOBS zit:

1. deels expliciet in verwijzingen naar inclusief kwaliteitsonderwijs en leven lang leren;
2. maar vooral impliciet in de volledige beleidslogica, terminologie en prioriteiten van het document.

Het rapport ademt feitelijk de taal van SDG 4, ook wanneer “SDG” niet voortdurend letterlijk genoemd wordt.

Bedankt, als ik de zaak nu omdraai. Als ik naar de UN SDGs kijk zoals beschreven in "Transforming our world, the 2030 agenda for sustainable development", welke targets zouden dan onderdeel moeten zijn van de implementatie van het NOBS ?

Het NOBS 2024–2031 sluit het sterkst aan bij SDG 4 (“Quality Education”), maar een serieuze implementatie van het NOBS raakt in feite een veel bredere groep SDG-targets. Het onderwijsbeleid functioneert impliciet als een instrument voor sociale, economische en institutionele transformatie.

Je kunt de relevante SDG-targets grofweg in vier lagen indelen:

1. Kernlaag: SDG 4 — onderwijs zelf

Dit zijn de targets die vrijwel rechtstreeks in het NOBS terugkomen.

United Nations SDG 4.1

Gratis, kwalitatief primair en secundair onderwijs

Relevantie voor NOBS:

- verbetering leerresultaten;
  - doorstroming;
  - verminderen uitval;
  - kwaliteitsverbetering;
  - curriculumhervorming.
-

SDG 4.2

Toegang tot voorschoolse ontwikkeling en kleuteronderwijs

Terug te vinden in:

- vroege ontwikkeling;
  - foundation learning;
  - aandacht voor jonge kinderen.
-

SDG 4.3

Gelijke toegang tot technisch, beroeps- en hoger onderwijs

Sterk aanwezig in:

- beroepsonderwijs;
  - flexibilisering;
  - aansluiting arbeidsmarkt;
  - toegankelijkheid.
-

SDG 4.4

Relevante vaardigheden voor werkgelegenheid

Dit is één van de meest zichtbare SDG-koppelingen in het NOBS:

- competentiegericht onderwijs;
  - digitale vaardigheden;
  - ondernemerschap;
  - 21st century skills.
-

SDG 4.5

Gelijke toegang voor kwetsbare groepen

Zeer centraal in het NOBS:

- binnenland;
  - inclusie;
  - gender;
  - leerlingen met speciale behoeften;
  - geografische ongelijkheid.
-

SDG 4.6

Geletterdheid en gecijferdheid

Aanwezig via:

- basisvaardigheden;
  - kwaliteitsverbetering;
  - leerachterstanden.
-

SDG 4.7

Education for sustainable development, global citizenship, culture

Waarschijnlijk het meest ideologisch zichtbare onderdeel:

- burgerschap;
- culturele diversiteit;
- sociale cohesie;
- duurzaamheid;
- vredescultuur;

- respect voor diversiteit.

Hier zie je het sterkst de UNESCO/SDG-invloed.

SDG 4.a

Veilige, inclusieve leeromgevingen

Terug in:

- schoolinfrastructuur;
  - digitale toegang;
  - veilige leeromgeving;
  - toegankelijkheid.
-

SDG 4.c

Verhoging kwaliteit van docenten

Een belangrijk uitvoeringsonderdeel:

- professionalisering;
  - training;
  - capaciteitsontwikkeling.
-

2. Sociale SDGs die indirect via onderwijs worden uitgevoerd

Het NOBS positioneert onderwijs duidelijk als instrument voor bredere maatschappelijke ontwikkeling.

SDG 1 — No Poverty

Relevant target: 1.4

Gelijke toegang tot basisdiensten

Onderwijs wordt gezien als:

- mechanisme voor sociale mobiliteit;
  - vermindering van achterstanden.
-

SDG 5 — Gender Equality

Relevant targets:

- 5.1 discriminatie beëindigen;
- 5.5 participatie bevorderen.

Hoewel niet extreem prominent, ondersteunt het NOBS:

- gelijke toegang;
  - participatie van meisjes;
  - inclusieve kansen.
-

SDG 8 — Decent Work and Economic Growth

Relevant target: 8.6

Meer jongeren in werk, opleiding of training

Zeer belangrijk in:

- beroepsonderwijs;
  - employability;
  - skills;
  - arbeidsmarktaansluiting.
-

SDG 10 — Reduced Inequalities

Relevant target: 10.2

Sociale inclusie bevorderen

Misschien wel één van de sterkste impliciete doelen:

- regionale ongelijkheid;
  - binnenland;
  - kwetsbare groepen;
  - inclusieve participatie.
-

SDG 16 — Peace, Justice and Strong Institutions

Relevant targets:

- 16.6 effectieve instituties;
- 16.7 inclusieve besluitvorming.

Terug te zien in:

- stakeholderparticipatie;
  - governance;
  - transparantie;
  - onderwijs als burgerschapsvorming.
-

3. Institutionele SDGs

Het NOBS is ook een governance-document.

SDG 17 — Partnerships for the Goals

Relevant target: 17.16–17.17

Internationale en multi-stakeholder samenwerking

Dit zie je overal:

- partnerschappen;
- samenwerking met UNICEF;
- private sector;
- internationale organisaties;
- gemeenschappen.

Dit is wezenlijk anders dan het sectorplan 2004–2008.

---

4. Targets die eigenlijk nog zwak uitgewerkt lijken

Interessant is ook welke SDG-targets nog beperkt geconcretiseerd zijn in het NOBS.

Klimaat en duurzaamheid (SDG 13)

Hoewel “duurzaamheid” soms genoemd wordt:

- klimaatadaptatie;
- groene vaardigheden;

- environmental literacy

zijn nog relatief beperkt uitgewerkt.

Data en monitoring

SDG-logica vereist:

- indicatoren;
- evidence-based policy;
- meetbare outcomes.

Het NOBS bevat wel monitoringambities, maar vaak nog vrij algemeen.

Lifelong learning

Het principe wordt genoemd, maar:

- volwasseneneducatie;
- reskilling;
- microcredentials

zijn nog minder uitgewerkt dan in sommige moderne internationale beleidskaders.

Samenvattend

Als je het NOBS leest vanuit de SDG-agenda, dan functioneert het vooral als een implementatiekader voor:

Sterk aanwezig	Matig aanwezig	Nog relatief zwak
SDG 4 (onderwijs)	SDG 5 (gender)	SDG 13 (klimaat)
SDG 8 (werk)	SDG 16 (institutes)	volwasseneneducatie
SDG 10 (ongelijkheid)	SDG 1 (armoede)	harde monitoring
SDG 17 (partnerschappen)		

In één zin

De implementatie van het NOBS zou in SDG-termen vooral moeten worden opgevat als de nationale operationalisering van SDG 4, met sterke raakvlakken naar inclusie (SDG 10),

arbeid en vaardigheden (SDG 8), institutionele ontwikkeling (SDG 16) en internationale samenwerking (SDG 17).